

Editörden

Bilim ve siyaset ilişkisi insanı doğayı dönüştürme ve bir uygarlık yaratma eyleminin başlangıcından bu yana gündem olan bir konudur. Özellikle 19. Yüzyılda sanayi devrimini ateşleyen bilimsel teknolojik devrimin yaşanması ile birlikte egemen siyaset ile bilim ilişkisi son derece önemli bir dinamik olmuştur. Devletin denetimindeki bilim giderek sermayenin denetimine girmiş ve kapitalist ekonomi politiğın gelişmesi, toplumsal yapının kurulması, kapitalist sömürünün ortaya çıkması, sürekli kılınması ve kar maksimizasyonunun sağlanması için kimi zaman acımasız bir siyasal araç olarak kullanılmıştır. Siyaseti, insan yaşamını rahatlatan ve dünya tüm canlılar için yaşanır kılan değil, egemen sınıfın bekası için bir kullanılan bir araca dönüştürmüştür. Bunun tarihe ve insanın ruhsal dünyasına ağır iz bırakan örnekleri insanlığın dağarcığındadır.

Siyaset çoğunlukla bunu bilimin nesnelliğini ortadan kaldırıp manipüle ederek ve bilimin saygınlığını azaltmanın yanında onu yönlendirerek istediği sonuçları çıkartmaya odaklı biçimde kullanmıştır. Bir başka yol bilimsel özgürlüğü ve özerkliği ortadan kaldırıp bilimsel araştırmaları engelleme ya da araştırma sonuçlarının bilimsel ortamda paylaşılmasına engel olmaktır. Bir üçüncü yol ise bilim insanlarını baskı altına almak, araştırma yapma ve kendini özgürce ortaya koyma olanaklarını ortadan kaldırmak ve akademik ortamda herhangi bir biçimde var olmalarını olanaksız kılmaktır. Ne yazık ki özerk ve özgürlükçü olmasını beklediğimiz üniversiteler genel olarak siyasi erke göbekten bağlı hale gelmiş, yöneticiler, yükseköğretimi ve bilimsel yayıncılığı düzenleyen kurumlar bu sürecin aktörleri olmaya başlamışlardır. Siyasi erkin telkinleri ile bilim insanların bilimsel bilgi üretimi, denetimi ve paylaşımının çeşitli aşamalarında bulunmalarını engelleme, baskı yapma ve örtük bir tehdit yaratma sık karşılaşılan durumlar olmuşlardır.

Barışı savundukları, bilimsel gerçekleri dile getirdikleri ve siyasi erki eleştirdikleri için işinden atılan akademisyenlerin bilimsel ortamlarda herhangi bir biçimde var olmaları doğrudan ya da dolaylı yollarla engellenmeye çalışılmaktadır. Üniversiteler kimi bilimsel toplantılara ev sahibi olma konusunda tereddüt göstermekte, kimi akademisyenlerin kongrelerdeki konuşmalarını iptal etmekte, hatta üniversitelere girmelerini engellemektedir. Birçok meslektaşımızda bu sürecin mağduru olarak mesleki yaşamlarını üniversite dışında sürdürmek gibi bir zoraki zorunluluğun orta yerinde kalmış durumdadırlar.

Bugün bilimsel yayıncılığın gündemi ülkenin daha sağlıklı bir dünyada, bir ülkede yaşamaya olanak verecek ve böyle bir geleceğe doğru yelken açmasını sağlayacak çalışmalara güç kazandırmak yerine ne yazık ki bilimsel ve akademik özgürlüğü engelleyen, baskı altına tutan ve kötürümleştiren bilimsel görünümlü bir baskıya direnmeye dönüşmüş görünüyor.

Tüm bu yaşananların bilimsel bilgi üretimini önünde bir engel olmaktan çıktığı ve bilimin tüm insanlığın yararı ve refahı için kullanıldığı bir dünyayı gerçek kılmak dileğiyle...

Doç. Dr Burhanettin Kaya

Editör

Editörler Kurulu adına